

kisgeszéni Szabó Lajos (nosztányi Szabó)
uradalmi nagybérlő

kisgeszéni Szabó Lajos (nosztányi Szabó)

(Bucsu, 1865. január 5. - ?)

A család Nyitra vármegyéből származik. Egyik ága az 1651-ben kelt nemeslevél alapján a Kisgeszéni előnevet használta. Birtokaik voltak Nagytapolcsányban és Nemes-Jácson.

Szabó Lajos 1865. január 5-én született a Vas vármegyei Bucsu községben. Édesapja Szabó Lajos törvényszéki bíró, édesanyja makkos-hetyei Hettyey Mária.

Elemi iskolai tanulmányait a szombathelyi Püspöki elemi iskolában végezte. Középiskolai tanulmányait a szombathelyi katolikus gimnáziumban kezdte el. Nem volt jó tanuló, a 6. osztályt ismételnie kellett. Az osztályismétlés alatt kimaradt a gimnáziumból.

A továbbiakban apja birtokán tevékenykedett Bucsu községben és gazdásznak tanult.

1891. november 26-án Magyarkeresztúr községben feleségül veszi a Németiből (ma Sopronnémeti) származó Gassner Irmát. Németiben telepednek le. Házasságukból három fiúgyermek született, 1892-ben Elemér, 1895-ben Imre és 1896-ban Lajos. (Érdekesség, hogy Szabó Lajos házassági anyakönyvi bejegyzésében foglalkozásként orvosjelölt van beírva. Az egyetemek évkönyveiben nem találtam rá bizonyítékot, hogy Szabó Lajos valaha is egyetemre járt volna.)

Mezőgazdasági termeléssel foglalkozott. Vágon (Sopron vármegye) volt földbirtoka, amiről nem tudjuk, hogy bérelt volt vagy saját. Ennek jövedelméből tartotta el családját.

1905-ben az aratósztrájkok után, a Nosztány-pusztai birtokot bérlő Deutsch Zsigmond visszaadja bérletét, amit Szabó Lajos nyert el. A cselédeivel és béreseivel szigorúan, néha már embertelenül bánt. Gazdaságában az intézők, gazdatisztek is gyakran változtak. Az 1900-as évek elején majdnem minden nyáron aratósztrájk volt a bérletén.

1909-ben Nosztány pusztán, Tolna megyében először létrehoz egy Benoid világítási telepet. (Benoid világítás: Gázvilágítás. Petróleum desztillátnak levegővel való keveréke.)

1911-ben a földművelésügyi miniszter Tolna vármegye területére birtokrendezési ügyekben, gazdasági szakértővé Szabó Lajost jelöli ki.

1912-ben Nosztány pusztáról Máslonyon át a Tüske pusztai gazdasági vasútig, 75 cm vágányszélességű vasutat épített. Ebben az évben is volt aratósztrájk, ami az eddigiek közül a legdurvább volt. Gazdaságában két hét alatt nyolcszor történt gyújtogatás. Szabó Lajost azzal fenyegették a gyújtogatók, hogy egész vagyonát felpörkölik és ha a szemük elé kerül agyonverik. A pusztán megerősített csendőrség tanyázott, csak így sikerült úrrá lenni a sztrájkon. A gazdaságban elvégzendő munkákra gyakran keresett a megyén kívül munkásokat, akiket embertelen körülmények között helyezett el (akolban), és még bérükkel kapcsolatban sem volt velük tisztességes.

2.

1914-ben Tolna vármegye legtöbb adót fizetői között a 20. helyen szerepelt. Igazgatósági tagja volt a Magyar földbérlők szövetkezetének. Az egységes párt dombóvári vezetője volt.

1922-ben a fölművelésügyi miniszter előterjesztésére a kormányzó a hazai mezőgazdaság fejlesztésében szerzett érdemeiért a magyar királyi gazdasági főtanácsosi címet adományozta Szabó Lajosnak. Ugyancsak 1922-ben a Nosztány pusztai elesett hősöknek emlékművet állíttatott fel a pusztán.

A Dombóvári Takarékpénztárból kivált Gold Jákó létrehozta a Dombóvári Közgazdasági Bankot, amelynek elnökévé sikerült megnyernie Szabó Lajost. Később ez 1931-ben Gold Jákó sikkasztásánál visszaütt. Szabó Lajos, akinek a vagyona és presztizse szerzett a banknak bizalmat, kijelentette, hogy az anyagi károkat megtéríti. Nagyobb anyagi áldozatokat hozott az intézet pozíciójának megszilárdítására. Az intézet mellet volt Szabó Lajos egyemeletes, dombóvári lakása, amelynek homlokzati fölkéjében a dombóvári szobrászművész, Fetter Károly által készített Mária szobor került elhelyezésre.

Szabó Lajos Nosztány pusztai bér gazdaságának területe 1982 kataszteri hold volt. Ennek a területnek 2485 kataszteri holdja volt a szántó, ahol búza, cukorrépa, len, repce, lencse, más és különböző vetőmagokat termesztettek. Jelentős volt a tehenészet, a mangalica sertés tenyésztése és hizlalása. Tartott hízómarhát és hízott juhot.

1936 decemberében Dombóváron elhunyt a felesége, Gassner Irma.

1938-ban dombóvári házát eladja a Csekefalvy (Faics) családnak. Ezután további sorsáról nem tudni. Halálának időpontját nem sikerült kideríteni. A kisgeszéni Szabó család több genealógiai oldalon is szerepel, de Szabó Lajos halálának helye és időpontja még a rokonság által létrehozott családfában sem szerepel.

2.	5 ⁴² Januari	Yma Lena ru	Andreas Stephanus Alexander Georgius	max ("	10 3	"	1. Ludovicus Labo 2. Nob. Compasporper 3. Maria Wittig 4. Isak. Holm
----	----------------------------	-------------------	---	----------	---	---------	---	---

Szabó Lajos születési anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Dozmat – Egyházi anyakönyvek)

12	8	Novemb. 26	<i>T. Scabi' Liger urisjetell</i> - <i>Scabi' Liger pitellivora</i> <i>Neoyci Maria</i>	Bucura Sombashely	Bucur. lat.	2600	1	
9			Gassner Fenn - Gassner Mátyás, las Intiama.	Sopron Kimenthi	" "	2300	1	

Szabó Lajos házassági anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Magyarkeresztúr – Egyházi anyakönyvek)

3.

Az összeállításban közölt cikkek és írások időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

A tanuló neve, vallása, ösztöndíjas vagy ismétlő-e ?	Magaviselet	Rendes tantárgyak									Mellék tantárgyak		
		Vallás	Latin nyelv	Görög nyelv	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Mennyiség	Termész.rajz	Testgyakorlás	Franciány.	Gyorsírás	Rajz
Simicska Endre	szab.	jel.	elgs	elgs	jó	elgs	jó	jó	elgs	jel			
Sissovič Lajos	szab.	jó	elgs	jó	jó	jel.	elgs	elgs	jó				
Sövegjáró Mór	szab.	jó	elgs	jó	jó	jó	elgs	elgt	elgs	jó			
50 Szabó Jenő	jó	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	elgt	jó			
Szabó Lajos	szab.	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	elgs	elgt	jó			
Szatlmayer I.	jó	jel.	elgs	jó	jó	jó	jel.	elgs	elgs	jó			

(Forrás: Iskolai értesítők – Katolikus gimnázium, Szombathely 1879. (p. 89. ADT))

Szabó János	jó	elgs	elgs	jó	elgs	elgs	jó	elgs	elgs	jó			
35 Szabó Lajos ism.		ki	ma	radt									
Szabó Pál	szab	vizs	gá	lat	lan	ma	radt						
Számálovics Ferencz	jó	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel	jel			

(Forrás: Iskolai értesítők – Katolikus gimnázium, Szombathely 1881. (p. 128. ADT))

Dombóvár és Vidéke 1906. július 01. (8. évfolyam 26. szám p. 3.)

Szénabál és halpaprikás.

A dombóvári romok mögött a nosztányi réten Szabó Lajos bérlő tisztjei: Arany Károly és László Antal e hó 28-án sikerült nyári mulatságot rendeztek, melynek kiváló érdekességet adott a valódi, nagy ezüstgombos mohácsi halász által főzött dunai halászlé. Sokan voltak a társaságban, akik ha ettek is már jó halpaprikást, de nem látták az eredeti készítési módját. A pompás ételt nagy ponyvasátor alatt költötték el s a jó féle paprika okozta szomjúságot csak este 8 órára tudták eloltani. Ott voltak a házigazdákon és Szabó Lajoson kívül dr. Rolf Aladár, Csery István, Vadász Elemér, Nagy István, Bende Kamill, Sréter Károly, Czéh Ferenc, Szigety Béla, Reich Oszkár, Márky Béla, Hamulyák Mihály, Pribay Ferenc, Csery Kálmán, dr. Kertész Lipót, Arany János, Laskó Dezső.

Somogyi Hírlap 1908. július 10. (5. évfolyam 156. szám p. 4. ADT)

Aratósztárjék a Dunántulon.

Eszterházy Miklós herceg Nosztány pusztáján, melyet Szabó Lajos volt vághi földbirtokos bérel, 100 pár sztrájkba lépett. A főszolgabíró csendőrséggel a helyszínére ment. A sztrájkolók azt mondják, hogy miért ne lehetne megszegni az aratási szerződést, mikor még a házastársak is bármikor széjjel mehetnek, pedig a házasságot is a jegyző előtt kötik meg, sőt még a pap előtt is megerősítik. Most három éve ugyanazon a bérleten kezdődött a nagy sztrájk, akkor a zsidó bérlőt okolták, most keresztény a bérlő s mégis kitört a sztrájk.

4.

Budapesti Hírlap 1909. május 30. (29. évfolyam 127. szám p. 25. ADT)

. . . A térképen jelölt fekete pontok az alig 3 év alatt szerelt Benoid-telepeket mutatják, melyeket különben névszerint is megjelölünk. Az Adriától a Tátráig, valamint a dombvidékes Dunántultól egészen a Székelyhavasokig diadalmasan elhelyezkedett a Benoid világítás mindenütt. 3 év tapasztalatai igazolják a rendszer kitűnőségét és az az óriási érdeklődés, mely a Benoid-világítás iránt minden oldalról jelentkezik, megerősíti azon feltevésünket, hogy ez a rendszer Magyarországon a jövőben még rohamosabban fog terjedni.

. . . Tolnavármegye (1 telep)

1. Szabó Lajos Nosztány

Dombóvár és Vidéke 1910. január 02. (10. évfolyam 2. szám p. 4.)

Vadászat Nosztán pusztán.

Szabó Lajos Nosztáni uradalmában 28-29.-én fényes eredményű vadászat volt, melyet az előkelő vendégek pompás és kedélyes lakomája fejezett be.

Nosztány-pusztá határának térképe.
(Forrás: hungaricana.hu)

Földmívelési Értesítő 1911. július 16. (22. évfolyam 29. szám p. 1050. ADT)

. . . Továbbá az 1908. évi XXXIX. t.-cikk illetve az ezen törvény végrehajtása tárgyában a m. kir. igazság- és földmívelésügyi minster által 20/1909. I. M. szám alatt kiadott rendelet 30. §-a alapján az ország szorosán vett magyarországi (Királyhágón inneni) területére a következőket jelölte ki birtokrendezési ügyekben gazdasági szakértőkké: . . . Tolna vármegye területére: Szabó Lajos nosztány-pusztai lakos, uradalmi bérlőt, . . .

Dombóvár és Vidéke 1912. március 31. (12. évfolyam 13. szám p. 3.)

Gazdasági vasút.

Nosztány pusztáról Mászlonyon át egész a Tüske pusztai gazdasági vasutig 75 cm vágányszélességű vasutat építenek, mely egész Ujdombóvár állomásig vezet. A vasutat Szabó Lajos nosztányi nagybérő építteti és a műszaki vezetést Baumann Márton mérnök végezi. A gazdasági szempontból igen nagy fontosságú vonal közigazgatási bejárása az elmúlt héten volt.

A gazdasági vasút Nosztány-pusztán.
(Forrás: DRSzN fb. csoport)

Somogyvármegye 1912. július 18. (8. évfolyam 160. szám p. 4. ADT)

Nyolcszoros gyújtogatás Nosztányban.

Szili tudósítónk jelenti: A közeli Nosztány-pusztán alig két hét alatt nyolcszor csapott föl a láng s tette martalékaul szegénynek, gazdagnak vagyonát. Először a cselédség óljai égtek le nap-nap után, majd a takarmányszín. Mult hét csütörtökjén a gazdasági könyvelő és ellenőr lakása, hétfőn hajnalban két cselédház égett el. A folytonos veszedelemtől félve a szegény béresnép, összes holmiját kihordta lakásából a fák alá, szarvasmarháit kikötötte a szabadba. Ébren őrködve töltötte az egész pusztát a hétfő éjjelt, mert elszórva cédulákat találtak, melyen Szabó Lajost, a bérőlt azzal fenyegették meg az ismeretlen gyújtogatók, hogy egész vagyonával fölpörkölik. Megerősített csendőrség tanyázott a pusztában és kedden reggel hatig őrködtek. Az éjjeli virrasztás után uraság és cseléd megkönnyebbülve lélegzett föl, hogy elkerülték a veszedelmet és pihenőre tértek. Alig feküdtek le, tűzilárma verte fel a pusztát. Reggel hét órakor lángra lobbant a pusztát közepén álló csárdaépület és teljesen leégett. A csendőrségnek mindeztidáig nem sikerült a veszedelmes gyújtogatót elfogni. A gyanú az ott dolgozó nyitramegyei aratókra irányul, de a nyomozás a tettes kiderítése helyett sztrájkot eredményezett. A gyanúra különösen az adott okot, hogy a pusztában elszórt fenyegető cédulák rossz magyarsággal vannak írva, sőt az egyiken más papírról átnyomódott tót írást is észrevett a nyomozást vezető járásőrmester. A nyomozást nagy eréllyel folytatják.

Népszava 1912. július 26. (40. évfolyam 176. szám p. 11. ADT)

Mint Szekszárdról jelentik, a *Nosztány-pusztán*, Szabó Lajos hercegi bérlőnél is sztrájkba léptek az aratók. A nagy karhatalomban bízva ugyanis az itteni birtokosok és bérlők, ha még olyan rossz is a termés, sem a hányadot megjavítani, sem azt készpénzre átváltóztatni nem akarják. Szabó Lajos ellen valóságos életfenyegető mozgalom volt, mert cselédségével és munkásaival való komisz bánásmódja miatt ellene különösen el voltak keseredve munkásai. Gazdaságát több helyen felgyújtották s a sztrájkolók megizenték neki, hogy ha szemük elé kerül, agyonverik. Valóságos katonai és csendőri ostromállapot van és nagy készültség vigyáz a bérgazdaságra és bérlőjére, aki életveszélyes fenyegetés miatt följelentést is tett a zavargók ellen. . . .

Köztelek 1912. október 09. (22. évfolyam 78. szám p. 2715. ADT)

A *Nosztány-Szilfási bérgazdaságban* egy a gazdaság összes ágaiban jártas önállóan rendelkező tapasztalt intéző kerestetik azonnali belépésre. Kik a felső megyékben szereztek gyakorlatot előnyben részesülnek. Bizonyítványmásolatok, melyek vissza nem küldetnek az igények megjelölésével Nosztány u. p. Dombóvár küldendő.

Baranya Vármegye Hivatalos Lapja 1912. november 28. (15. évfolyam 48. szám p. 424. ADT)

Munkásközvetítés.

Szabó Lajos bérlő (Nosztány. u. p. Dombóvár) jövő évi munkásszükségletének biztosítására nagyobb számú gazdasági munkást keres.

Pécs, 1912. évi november hó 24. Hoffer Kálmán várm. aljegyző. törvh. munkásközvetítő.

Iskolai értesítők – IX. ker. Szt. István felsőkereskedelmi iskola, Budapest (p. 7. ADT)

. . . A nap már deelt, amikor vonatunk berohant a dombovári pályaudvarra. Gyorsan leszálltunk. Kocsinkat lekapcsolták, hogy majd este rajta folytathassuk tovább utunkat.

Az állomás mellett már várt ránk a gazdasági vasút 4 kocsija és habár a sínen szaladó lovas fogat egy kissé össze is rázott, mégis vidámak voltunk. Gyönyörködve néztük a szél által ringatott hullámzó gabonát, tele tüdővel szívtuk a friss üde levegőt magunkba. Ötnegyed órai kocsikázás után, körülbelül 14 km.-nyi utat megtéve, elérkeztünk kirándulásunk első célpontjához: Szilfás pusztára. Itt várt már bennünket Szabó Lajos fölbirtokos úr, ki vendégszeretettel elhalmozva, rögtön bemutatta nekünk gyönyörű tehenészetét. El-elbámultunk a gyönyörű istállókon. Az igazgató úr és Szabó Lajos úr magyarázatát érdeklődéssel hallgatva körüljártuk az egész tanyát. A major megtekintése után gyalog elmentünk az alig 1 ½ km.-nyire fekvő Nosztány pusztára. Ott feküdt a másik tanya, közepén százados fák terítette kastéllyal. Ott vártak már a tanár urak a vendégszerető családdal. Gyors bemutatkozás, leporlás után asztalhoz ültünk, s elfogyasztottuk a virággal díszített asztalon feltálalt igazi jó magyar eledet: báránypörköltöt és túróscsuszát. . . .

7.

Ebéd után *Szabó úr vezetése alatt* megtekintettük az egész gazdaságot. Az istállók szép, tiszta sorozata, a gyönyörű ménes mind nagy érdeklődéssel kötötte le figyelmünket. a délutánt a gazdaság tanulmányozására fordítottuk.

Zemplén Vármegye Hivatalos Lapja 1913. október 09. (12. évfolyam 43. szám p. 539. ADT)

Zemplén vármegye tv.hatósági munkás közvetítőjétől.

Valamennyi közs. munkásközvetítő urnak.

A m. kir. földművelésügyi miniszter ur 38/1913. számú leirata alapján sürgős közhírrététel végett értesítem, hogy munkásokat keresnek: *Szabó Lajos bérlő (Nosztány) 350 k. h. cukorrépa kisedéséhez*

Pécsi Napló 1914. szeptember 16. (23. évfolyam 222. szám p. 4. ADT)

Árverési hirdetmény.

Szabó Lajos nagybérlőnek Klein Géza budapesti lakos elleni ügyében közzéteszem, hogy előbbinek lakhelyén Nosztány pusztán (u. p. Dombóvár) kettőszázöt (205) drb. herélt, orbánc ellen beojtott, hutyrázott, 28 %-al átvészelt januári sertés kilogrammonkénti 125 fillér kikiáltási árban, koplalás után 4 % levonással . . . árverés útján 1914. évi szeptember hó 26-ik napján délelőtt 10 órakor el fog adatni. . . .

Köztelek 1915. május 15. (25. évfolyam 20. szám p. 722. ADT)

Gazdatiszt, 34 éves, hadmentes, gyakorlati vizsgával, magyar, német és tót nyelvismerettel, felvidéki és dunántuli intenzíven kezelt gazdaságokban szerzett gyakorlattal junius 1-ére vagy későbbi belépésre állandó állást keres.

Szíves megkereséseket kér *Gál Gyula intéző, Nosztány, u. p. Dombóvár, Tolna megye.*

Dunántúl 1915. szeptember 23. (5. évfolyam 219. szám p. 5. ADT)

Tífuszjárvány Tolnamegyében.

A tolnamegyei *Nosztány pusztán* a tífusz járványszerűen fellépett. Járványkórházzá az iskolaépületet rendezték be.

Pesti Hírlap 1915. október 20. (37. évfolyam 292. szám p. 14. ADT)

A Magyar Bank és Kereskedelmi R. T.-nál eddig a következő hadikölcsönjegyzések történtek:

. . . *Szabó Lajos, Nosztány 200.000*

8.

Somogyvármegye 1918. május 04. (14. évfolyam 101. szám p. 5. ADT)

Urasági házaknál huzamosabb ideig már volt szakácsnő, ki a baromfi-tenyésztést is vállalja azonnali belépésre kerestetik.

Ajánlatok nagyságos *Szabó Lajos ur címére, Nosztány, u. p. Dombóvár* küldendőik.

Magyar Pénzügyi Compass 1918. (p. 629. ADT)

Magyar földbérlők szövetkezete. (1914) – VI. Andrassy-út 21.

Igazgatóság: György Endre (elnök, Tiszapéterfalva), Hencz Gyula (Gerézd), Barta Emil (Somodor), Nagy Sándor (Tárnok), dr. Gerő Vilmos (vezérigazgató), *Szabó Lajos (Nosztány),*
...

Dombóvári Hírlap 1921. december 04. (5. évfolyam 49. szám p. 6. ADT)

A dombóvári megyebizottsági tagok névjegyzéke.

Tolnavármegye igazoló választmánya a rendelkezésre álló adatok és kérvények figyelembevételével megállapította az 1922. évre érvénnyel bíró legtöbb adót fizető megyebizottsági tagok névsorát. E névsorból vesszük ki a dombóvári virilistákat: Dőry Hugó Ujdombóvár 30.356 K, dr. Sas István 16.583'50 K, *Szabó Lajos Nosztány-pusztá 12.662 K, . . .*

Dombóvári Hírlap 1922. május 14. (6. évfolyam 20. szám p. 3. ADT)

. . . Ugyancsak vasárnap délután tartotta programbeszédét az egységes párt hivatalos jelöltje dr. báró Petrichevich Horváth Emil, a szolgabíróság épülete előtt. A közel 600 főre rugó hallgatóság előtt először *Szabó Lajos nagybérő beszélt s bemutatta a jelöltet, aki el is mondta minden megszakítás nélkül beszédjét. . . .*

Gyenge éljenzés után Jeney József, menekült jegyző lépett az emelvényre és kijelentette, hogy Dombóváron nincs semmi baj és éppen ezért nem jött le nagyatási Szabó István Dombóvárra. Megállapítja, hogy Dombóvár közönsége egységesen áll báró Petrichevich Horváth háta mögött (Közbekiáltás: tévedés! s finom derűltség). *Szabó Lajos zárszavai után* ebben a derült hangulatban oszlott szét a hallgatóság.

Napi Hírek 1922. június 03. (10. kiadás 22 óra 45 perc ADT)

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormányzó a földművelésügyi miniszter előterjesztésére a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemeik elismeréséül idősb Rickl Antalnak, a Debreczeni Gazdasági Egyesület tiszteletbeli elnökének, dr. Gerle Imrének, a Szegedi Gazdasági Egyesület ügyvezető elnökének, Meller Rudolfnak, a székesfehérvári püspöki uradalom jószágkormányzójának, mezőmadarasi Madarassy Dezső földbirtokosnak és

kisgeszéni Szabó Lajos nagybérlnök a magyar királyi gazdasági főtanácsosi címet adományozta.

Dombóvári Hírlap 1922. augusztus 20. (6. évfolyam 39. szám p. 3. ADT)

A Nosztány-pusztai hadiemlékmű leleplezése.

Amint ismeretes, *Szabó Lajos Nosztány-pusztai nagybérlnök a pusztai illetőségű elesett hősök emlékére díszes emlékművet állított fel a pusztán. Az emlékmű ünnepies leleplezése f. évi augusztus 27-én lesz és részt fog ezen venni a katonai és polgári hatóság, a puszták, a községek lakossága és küldöttségei. A kormányzó Ur Őfőméltósága képviselőjében Soós tábornok, a pécsi katonai körlet képviselőjében Maxon és Szeiffert tábornokok. Az ünnepségre a katonaság díszszázadot vezényel ki és a katonai zenekar is közre fog működni.*

... Az ünnepség programja a következő: 1. Az előkelőségeket és küldöttségeket délelőtt 11 órakor az emlékmű mellett felállított díszkapunál fogadja Szabó Lajos nagybérlnök. 2. Tábormise, az emlékmű beszantelése. 3. Az emlékmű átvétele a hercegi hitbizomány és a község részéről. 4. Az emlékmű megkoszorúzása testületek, küldöttségek részéről. 5. Szavalat. 6. Ünnepi beszéd. 7. Záróbeszéd. 8. Himnusz. Ezután a katonaság és hadviseltek díszszemléje és elvonulás.

A meghívott küldötteket Szabó Lajos nagybérlnök ebéden látja vendégül, míg a közönség részére a nosztányi korcsmárosnál történt gondoskodás, ahol italok és hideg ételek kaphatók lesznek.

**A Nosztány-pusztai emlékmű.
(Forrás: nemfelejtjuk.blog.hu)**

Tolnamegyei Újság 1931. szeptember 05. (13. évfolyam 70. szám p. 2. ADT)

... Ezen megkülönböztetett tiszteletet Gold Jákó, - akkor még a Dombóvári Takarékpénztár szorgalmas és nagyratörő tisztviselője – annak tulajdonította, hogy Dőry Hugó egy bank élén áll. Bankot akart tehát ő is csinálni, hogy ő is olyan úr legyen Dombóváron, mint Dőry Hugó. Az 1922. évben kivált a Dombóvári Takarékpénztár kötelékéből és pompás

10.

rábeszélőképességével a nagy pénzbőség idején sikerült is összehoznia a Dombóvári Közgazdasági Bankot, amelynek elnökévé megnyerte a dúsgazdag Szabó Lajos gazdasági főtanácsost, nosztánypusztai földbirtokost. . . .

A bank betevőit értesülésünk szerint, a sikkasztással kapcsolatban károsodás nem éri, mert az intézet elnöke és főrésztvényese Szabó Lajos gazdasági főtanácsos, akinek a vagyona és presztízse szerzett a banknak bizalmat, kijelentette, hogy az anyagi károkat megtéríti és azonnal nagyobb áldozatokat is hozott az intézet pozíciójának megszilárdítására. Közben megindult a revíziós vizsgálat. . . .

Mi a magunk részéről reméljük, hogy Szabó Lajos gazdasági főtanácsosnak, a bank korrekt felfogásu, gavallér elnökének megígért áldozataival sikerül a bankot talpraállítani, mert kíváncsok, hogy ez az esemény foltot ne ejtsen az egész országban nagy tekintélynek örvendő és mintaszerűen vezetett tolnamegyei pénzügyi intézet hírnevén.

Szabó Lajos volt lakása az egykori Közgazdasági Bank mellett.
(Forrás: Saját fotó)

Mezőgazdasági cím- és névjegyzék 3. 1935. (p. 98. ADT)

Szabó Lajos bér gazdasága rt. Nosztány-Szilfáspusztá, Ujdombóvár.

Tulajdonos herceg Esterházy Pál. *Bérlő Szabó Lajos Nosztánypusztá, u. p. Dombóvár. Gazdaság kezelő: Packy Nándor intéző. Jz Ujdombóvár, up. út. Dombóvár, v. Ujdombóvár 14 km. Területe 2982 kataszteri hold, ebből szántó 2485, rét 71, legelő 271, egyéb 117.5, kert 17.5, e. 25 kataszteri hold. Területe sík, agyag. Tehenészet. Eké. lencse, mák, repce, len, lucernamag, bíborheremag, gomborka, laboda, szőke és fecskehasu mangalica süldő, m. marha, elektorál negretti juh, hízómarha, hízott birka, gyapju. . . .*

Új-Somogy 1936. december 18. (18. évfolyam 289. szám p. 4. ADT)

Halálozás.

Sulyos csapás érte *kisgeszéni Szabó Lajos mosdósi (?) földbirtokost, felesége, született*

11.

Gassner Irma hosszas betegség után élete 68-ik évében Dombóváron elhunyt.

Országos mezőgazdasági címtár 1936. (p. 321. ADT)

Esterházy hercegi hitbizományi uradalom, Nosztány. (Kiterjed: Kaposszekcső és Ujdombóvár határaitra is.) p. t.: Dombóvár, v. sz. és teh.: Ujdombóvár, 12 km. Jző.: Kaposszekcső és Ujdombóvár. Gazdaságkezelő: Párniczky Zoltán okleveles gazda, intéző, Perényi Kornél okleveles gazda segédtsízt. Területe: 1624 kataszteri hold (sz.: 1241, kert: 17, rét: 126, legelő: 170, egyéb: 70). Enyhén dombos, löszös vályogtalaj. Ktj.: 30.929 ar. Kor.

Szabó Lajos egykori háza, címere a bejárat fölött.
(Forrás: Saját fotó)

Szabó Lajos családí címere.
(Forrás: Saját fotó)

Tolna Megyei Népújság 1972. október 29. (22. évfolyam 256. szám p. 7. ADT)

. . . . A nosztányi-pusztai földjei kataszteri 19.19 aranykoronás átlagértékükkel a dombóvári és dalmandi földekkel együtt a hercegi uradalom itteni legmagasabb aranykorona-értéket termelő, jövedelmező holdjai. Éppen ezért, ha a dombóvári uradalom a Kapos feletti Pannon-tábla humuszos szántói, a Kapos menti rétek-legelői és erdőségek kiváló minőségével, valamint rengeteg természetes és telepített vadállományával az ország legnagyobb latifundiumával rendelkező Esterházy-család föld-nagyhatalmának egyik legszebb és leghasznosabb ékszer-darabjává vált két és fél évszázad alatt, akkor ezen ékszer soktűzű csillogásában ugyancsak jelentős fény és ragyogás forrását adták Nosztány földjei. Ez a pusztai a századforduló táján mindenkor előkelő gazdasági értékét és tekintélyét azzal is igazolta, hogy a nosztányi „bérlemény”, valamint annak „bérleti urasága” a legértékesebbnek és legelsőnek számított az Esterházy hitbizomány széles e vidékén kiadott bérleményei, s a rajtuk királykodó uraságok között.

És mégis – mintha az itteni földek természetes gazdagsága e pusztai bérletiinek keveset juttatott volna, mert a századforduló után Tolnában Nosztány volt – évenként felkeresetten és legnagyobb létszámmal megújítottan – szinte állandó szerződötési helye hol a nyitrai, hol a borsodi, zalai, vagy vasi summásoknak. E kiváló földek természetes gazdagságát toldotta meg tehát a cselédekénél is nagyobb summás-kizsákmányolással a bérleti uraság mohó kapzsisága.

Az összeállítás nagyobb részben az Arcanum Digitális Tudománytár (ADT) oldalain fellelhető anyagokból készült.

Hivatkozások a cikkek és írások mellett.

Külön köszönet Takács Istvánnénak és Müller Ádámnak a segítségükért.

Összeállította: Vati László Dombóvár, 2023. május 28.

Az összeállítás részben vagy egészben szabadon felhasználható az összeállítóval való hivatkozás után.